

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

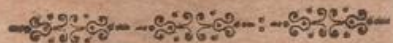
Coloniæ Agrippinæ, 1681

Punctum VI. De interpretatione privilegiorum, à quibus fieri poßit, & quomodo debeas adhiberi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

libro 3. disputatione 36. num. 7. & 8. Pellizzar. tractatu 8. cap. 1. num. 10. & 19. Bassæus cap. 2. num. 2. Antonius à Spiritu sancto tract. 1. disp. 1. num. 26 Bonac. sup. num. 5. Suar. n. 13. & 14. Palaus n. 10.

PUNCTUM VI.

De interpretatione privilegiorum, à quibus fieri possit, & quomodo debeat adhiberi?

70. **C**UM privilegium sit quædam lex privata, quæ latè diximus circa interpretationem legum tom. 3. tract. 1. de legibus, cap. 4. punct. 3. per totum, h. c. applicanda erunt. Unde sicut lex taliter interpretanda est, ut non reddatur inutilis, l. non dubium, C. de l. gib. sic privilegium non debet esse inutile, sed ejus verba aliquid debent operari, ne reddatur superflua, cap. si Papa in fine, de privileg. in 6. Nec privilegium dici potest, quod nihil specialiter concedit, ultra illud, quod jure communi concessum est, cap. Abbate 25. de verborum significatione, cap. ultim. 25. quest. 1. Et sicut ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. non distinguimus, ff. de rescriptis arbut. cap. quia circa 22. de privileg. n. si Auctoritate alterius legis; quia lex una indistincte loquens, per aliam distinguitur, & limitatur l. juri gentium, §. si paciscatur, ff. de pactis. Idem dicendum est de privilegio. Et sicut lex non includit id, ad quod mens, & ratio Authoris

non se extendit, l. cum prator, §. dolo, ff. de legatis 2. sic verba privilegii sunt intelligenda, non secundum quod sonant; sed secundum mentem, & intentionem proferentis, uti ex D. Thoma diximus loco citato num. 24. & ideo privilegia recipiunt interpretationem à supplicante, cum mente enim supplicantis præsumitur se conformare concedens, cap. cum dilectos, §. ceterum de fide instrumentorum, cum Glossa ibi, & Bassæus verb. privileg. 6. n. 7. Palaus tract. 3. disp. 4. punct. 9. num. 1.

71. Etiam est interpretandum Alia generalia principia pro privilegiorum interpretatione, privilegium, ita ut non sit onerosum privilegiato, sed ut potius illi aliquid tribuat, quam auferat juxta regulam 6. juris in 6. Quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum. Ideo privilegium exemptionis v.g. concessum Regularibus, non impedit quominus si cum Prælati consensu subicere se possint Episcopo, ut ab eo absolvantur à peccatis, & censuris, vel dispensentur cum eis in voto, juramento, irregularitate; si accidat Episcopum, non autem Prælatum Ordinis, tali facultate gaudeat. Et idem accidit, si Prælatus Ordinis consensum irrationabiliter neget; cum non videatur mens Summi Pontificis, privilegium ad talem casum extendere, quod in perniciem animæ cedere potest, uti diximus tom. 2. tractatu 10. de censuris cap. 2. num. 52. & tenent Henriquez lib. 7 cap. 25. num. 2. Avila 2. part. de censuris c. 2. disp. 1. dub. 6. conclus. 3. & alij loco citato, adducti, §. Mens etiam concedentis privilegium ex materia illius

capienda est: Quia quoties idem sermo distinctas sententias exprimit, ea potissime accipitur, qua reigerenda aptior est, l. 66. ff. de regulis juris. Quare cum dubia est mens Principis, attendenda est materia privilegii cum circumstantiis antecedentibus, & consequentibus, quia ex omnibus coalescit integritas sensus; præcipue accipi potest illius notitia ex præmio, & principio privilegij; sæpe enim ibi ponitur finis, & causa ob quam expeditur, ut constat ex l. regula circa finem, ff. de juris. & facti ignorantia, l. finali, ff. de testatorum tutela. Quid autem in dubio tenendum sit diximus loco citato, extract. de legibus, num. 27. & 31. & an debeat extendi ad casum sub verbis privilegii non comprehensum, ob similitudinem, & identitatem rationis, ibid. à num. 32. explicuimus.

Interpre- 72. Hæc generaliter dicta sunt ratio do- circa privilegiorum interpretatio-
ctrinalis, nem, ex paritate illorum cum legi-
& juridi- bus. Nunc descendamus in particu-
ca expli- lari, ad propria hujus materiæ; & in-
catur, quires primo, quis possit privilegia
interpretari? Pro quo supponen-
dum est, quod loco citato diximus,
interpretationem aliam esse Authen-
ticam, juridicam, vel judicialem:
aliam doctrinalem; hanc quilibet vir
doctus adhibere potest, non ex cere-
bro, sed secundum jura, verba, & a-
lias regulas traditas, & tradendas; &
eorum doctrinali interpretationi le-
gitime factæ, maxime si Prælati fue-
rint, quilibet acquiescere potest in
conscientia, ut omnes dicunt, quam-
vis eam sequi non cogamur, Authen-

ticam, seu judicialem, & juridicam
interpretationem, nemo nisi solus
Princeps, qui privilegium dedit, ex-
hibere potest; quia hæc omnes cogit
eam sequi, habetque eandem vim, ac
habet lex, & privilegium, quia ejus est
interpretari actum, cujus est condere
seu actum facere, l. sacratissima, C. de
legibus. Unde privilegia à Summis
Pontificibus concessa Regularibus,
solus ipse Pontifex, vel cui ipse con-
cesserit, potest judicialiter interpre-
tari. Unde Episcopi, Archiepiscopi,
aut alij Prælati Ecclesiastici licet
doctrinaliter possint privilegia Reli-
gionum interpretari, sicuti alij Do-
ctores; minime autem judicialiter.

73. Quapropter Clemens IV. Episcopi
vel Ar-
chiepi-
scopi, an
possint
interpre-
tari pri-
vilegia
Religio-
num
concessit Prædicatoribus, & Mino-
ribus, & Alexander VI. Congrega-
tioni S. Benedicti, & Paulus III. So-
cietati Jesu, ut habetur in compendio
privilegiorum Societatis, titul. privile-
gium, §. 2. & 4. & in compendio Men-
dicantium, verbo Privilegium, §. 5.
(Quod aliæ Religiones per commu-
nicationem participant) ne Prælati
Ecclesiarum, privilegium eorum in-
terpretentur (intellige de interpre-
tatione judiciali, & Authentica, non
de doctrinali) sive clara sint, sive du-
bia; & si quod dubium oriatur, de eo
judicetur inter homines peritos, vel
Sedes Apostolica consulatur: & ideo
dicitur in dicto compendio Clemens
IV. inibuit, & districtius, omnibus Ec-
clesiarum Prælatibus, ne interpretari præ-
sumant privilegia, & indulta concessa
Fratribus Minoribus, & Prædicatoribus,
sive clara, que interpretatione non indi-
gent, sive dubia contineant, & voluit,
quod

quod interpretatio super hujusmodi dubiis, reservetur Sedis Apostolica, cum ejus sit interpretari, cujus est condere. Et est conforme juri communi in cap. venissem, de Judiciis, ubi Innocentius III. sic ait: Cum super privilegia Sedis Apostolica causa versatur, nolumus de ipsis per alios judicari. Et etiam rationi est conforme: quia in dubio, an jurisdictio contra Regulares pertineat ad Episcopum, & ad judices Ecclesiasticos, non possunt ipsi cognoscere de causa, ne sint iudices in causa propria, juxta l. qui jurisdictioni, ff. de jurisdictione omnium judic. Atque ita docent Sanchez consil. tom. 2. tract. 8. cap. 1. num. 134. Bassæus in florib. c. 6. n. 2. verbo privileg. Henriquez lib. 7. de indulg. c. 25. n. 6. Lezana tom. 4. verb. Privileg. n. 12. Portel. eodem verb. n. 77. & verb. Episcop. n. 13. Tambur. tom. 1. disp. 16. q. 6. n. 1. Bordon. tom. 2. resolut. 52. num. 50. Miranda tom. 2. quest. 44. art. 2. Bruno Cassaing. tractatu 1. cap. 4. proposit. 2. Joannes à Cruce lib. 2. cap. 1. dub. 2. & capite 3. dub. 5. Hieronym. Garcia in Politic. regul. tract. 8. difficult. 1. dub. 4. num. 12.

Privilegia Regularium dubia in eorum favorem sunt interpretanda.

74. Caterum quando dubium aliquod suboritur circa privilegiorum Regularium intelligentiam, & Sedes Apostolica consuli non potest, sed à viris juris peritis, aliisve iudicibus est judicandum, in eorum favorem interpretanda sunt, ob concessionem Alexandri VI. factam Benedictinis Vallisoleti, Romæ Kalendis Aprilis 1501. ubi sic dicitur: Sicut quando dubiam fuerit in intellectu privilegiorum Regularium, semper per juris peritos, & alios iudices in favorem Regularium fiat interpretatio. Idem concessit

congregationi S. Justinae de Padua, idem Alexander VI. ut testatur Tamburin. loco citato, qui etiam affirmat concessisse idem suæ congregationi Vallis-umbrosæ, Julium II. Idibus Junij anno 1507. Ac idem concessum esse Societati à Paulo III. testantur Pellizzarius num. 139. Miranda tomo 2. questione 44. art. 1. conclus. 2. Et merito ita concessum est: nam omnia, vel fere omnia sunt favorabilia, ut diximus num. 27. & sunt etiam remuneratoria, ut num. 23. probavimus. Favores autem, maxime in remunerationem præstiti, late sunt interpretandi; & sic in dubio, eorum sensus in favorem privilegiatorum exponendus est. Et ita docent in nostro casu Pellizzar. & Mirand. loco citat. Portel. verb. Privileg. declaratio. num. 76. Bordon. tomo 2. resolut. 9. num. 49. Bassæus verb. privileg. 6. num. 2. Joannes à Cruce l. b. 2. cap. 2. concl. 3. §. 1. Tambur. tomo 1. disp. 16. quest. 6. & disp. 18. quest. 6. num. 6. Rodriguez tomo 2. quest. 63. artic. 7. Bruno loco citat. Petrus ab Angelis in speculo privileg. disp. 1. sect. 2. num. 15. Lezana tom. 4. verb. privileg. num. 3. Ex quo inferunt, quod stantibus duabus probabilibus opinionibus, valeat, vel non privilegium Regularium; sit revocatum, vel non sit revocatum; extendatur vel non ad istum casum; judicandum est in favorem Regularium, quod valde notandum est, pro his, quæ infra dicemus.

75. Interpretari tamen possunt privilegia, cum dubia sunt (interpretatio namque solum habet locum, quando dubia, ambigua vel obscura sunt pri-

Praelati Religio- num possunt in-

terpreta-
ri Earum
privile-
gia.

privilegia, quando vero nulla ambiguitas invenitur, non habet locum interpretatio *l. ille aut ille, ff. delegatis 3.*) Generales Religionum pro toto Ordine, nedum doctrinaliter, sed etiam juridice, & authentice, ita ut omnes subditi teneantur stare illorum interpretationi, quando velleges, consuetudines, exemptiones, vel privilegia interpretantur. Ita concessit Julius II. Generali Prædicatorum 14. Decembr. 1504. constitution. quæ incipit: *Considerantes, quod multa.* Et Clemens VII. pro Tertiariis concessit, ut eorum visitatores, quæcumque dubia in Ordine, Regula, Constitutionibus, Statutis, cōsuetudinibus & privilegiis, pro tempore occurrentia interpretari, declarare, & decidere valeant. Et pro omnibus Prælati etiam immediatis, si prudenter, & ex consilio peritorum procedant, ut possint pro fide conscientia, Authoritate Apostolica omnia dicta decidere, interpretari, ac declarare non solum doctrinaliter, ad quod non erat necessaria nova concessio; sed authentice, ac juridice concessit Sixtus IV. Canonicis Regularibus S. Salvatoris, B illa incipiente, *Ad universos § 3.* & Paulus V. Præposito, aut Deputato Oratorii Neapolitani. Quibus privilegiis omnes Prælati Religionum, Generales, Provinciales, respectivè imo immediati gaudent. Sic Lezana *verb. privileg. num. 12.* Merola *lib. 3. de privileg. disp. 6. cap. 6. dub. 8. num. 258* Donatus *tom 1. tract. 8. quest 7. numero 1. & 16.* Petrus ab Angelis *disp. 1. sect. 2. numero 17.* Navarrus *in manual. cap. 21. num. 22.* Bruno Cassa-

ing. *tract. 1. cap. 4. propos. 2.* imo D. Thomas & Cajet. *2. 2. quest. 174. art. 4.* hanc facultatem à jure illis concessam habere, affirmant.

76. Ex quo inferitur, posse Prælatos Regulares non solum interpretari, sed limitare, & restringere, imo etiam pro suis subditis tollere usum privilegii alicujus, imo, & quorumcumque à Sede Apostolica emanantium: tum ex concessione Leonis X. facta Minoribus, & Augustinianis, & Clementis IV. Cisterciensibus, & Gregorii XIII. Societati Jesu: Tum etiam, quia credendum non est Summos Pontifices, qui, summo opere zelant observantiam Regularium, velle ut Fratres, privilegia eorumdem Ordinibus concessis, uti possent, contra voluntatem suorum Superiorum. Quare, quando dicti Prælati utuntur Authoritate Apostolica sibi concessa in supra dictis privilegiis, interpretando, seu declarando juridice, Authentice, seu judicialiter illa, subditi tenentur stare eorum determinationi. Sic Mirand, *tom. 2. quest. 43. art. 4.* Lezan. *tom. 1. cap. 18. num. 56.* & *tom. 4. verb. privileg. num. 13.* Petrus ab Angel. *num. 20.* Rodriguez. *tom. 1. quest. Regul. art. 2.* Suarez *de Religione tom. 4. tract. 8. lib. 2. capite 22. num. 14.* Diana *3. parte tractat. 2. resolut. 87.* Pellizzar, *tom. 2. tract. 8. capite 1. numero 62.* qui addit numero 63 posse Capitulum Generale tollere pro tota Religione, aliquod, vel aliqua privilegia, illisque renuntiare, imo ab ipso Generali (quo est Superiorius capitulum) id fieri posse cum privilegia tam Prælati, quam Religioni

Prælati
Religio-
num
possunt
suorum
Religio-
forum
privile-
gia re-
stringere

gioni concessa sunt in favorem ipsius Religionis: quibus proinde ipsa conjuncta in Capitulis Generalibus cedere potest. Ita etiam colligitur ex Suarez tomo 4. de religion. tractat. 10. lib. 11. capite 2. num. 17.

Privilegium favorabile 77. Inquires secundo, quomodo sint interpretanda privilegia? § Respondetur, quod si privilegium sit favorabile, latissime interpretandum odiosum est, quantum recta ratio, & prudentia dicitur, servata verborum proprietate, quod fieri poterit: nam odia restringi, favores convenit ampliari, regul. 15. juris in 6. & beneficium Principis nulli nocivum, late explicandum est, l. Beneficium, ff. de constitut. Princip. Sicut odiosum (nisi oppositum cogat necessitas, quia nimirum alias redderet ut inutile, vel certe materia necessaria connexio exigat) stricte regulariter est interpretandum; eo quod Princeps in odiosis solum censetur derogare, quatenus per verba expresse declaravit, l. Quod ausus, C. de Mancip. liber. Diximus regulariter; quandoque namque privilegium, etiam odiosum est ampliandum, ut infra dicemus: ut si necessitas, vel gravis causa cogat ampliare, aut agatur de causa pia, ac religiosa. Tunc dicitur favorabile, quando concedens illud, primo intendit favorem concedere, & ex consequenti, & quasi secundario, sequitur alterius detrimentum: ut privilegium exemptionis à foro seculari. Si vero Princeps primo, & per se tendat in odium & pœnam alterius, illud concedere; dicitur odiosum, licet alias cedat in favorem alterius: quia privilegium est dispositio quædam, & quæ-

libet dispositio debet attendi ex primario fine, ut diximus, tom. 2. tractat. 11. de legibus cap. 4. num. 24. Si partim intendat favorem, partim odium, & favor, & odium possunt distingui; ex qua parte est favorabile late est interpretandum, stricte ex qua parte est odiosum: ut privilegium Canonis, quod favorabile est respectu Ecclesie, odiosum respectu delinquentis. In dubio autem, an favorabile, an odiosum sit privilegium; simpliciter est judicandum favorabile; quia lex per se intendit favorem, Pellizzar. tom. 2. tract. 8. cap. 1. num. 141.

78. Ex qua generali doctrina sequitur primo omnia privilegia contenta in Jure Communi, late esse interpretanda; sunt enim favorabilia, utpote jam leges, & jura, sicuti alia, & sic debent interpretari juxta regulas Juris Communis: quod cum ordinatum sit ad bonum commune, est favorabile, & sic late interpretandum. Lezana verb. privileg. num. 9. Bassæus eodem verb. §. 2. num. 11. Palaus tract. 3. disp. 4. punct. 10. num. 6. Suarez de legib. lib. 8. cap. 27. num. 8. Sanchez lib. 8. de matrimonio. disput. 1. n. 7. Pellizzar. num. 143. § Extensio autem semper fieri debet salva verborum proprietate naturali, vel civili, & non sunt improprianda, & ad varios sensus deflectenda: alis nihil certum determinari posset, si verba ad libitum interpretantis retorqueri possent, uti diximus tract. 11. de legibus cap. 4. n. 27. Proprietas autem verborum accipienda est, tum ex usitata significatione, aut communi usu; tum secundum acceptationem juris, privilegio pro-

Privilegia in jure contenta, late sunt interpretanda.

Pp portio-

portionatam. Si privilegium sit Regium, secundum acceptationem juris civilis; si Pontificium, secundum Jus Canonicum, & eodem modo illæ regulæ sunt exponendæ. *Privilegium non plus operatur, quam verba exprimunt: privilegium simpliciter favorabile extendendum est, privilegium simpliciter odiosum restringendum, quæ interpretari debent secundum privilegiorum conditionem, observata verborum proprietate communi, aut juridica, nisi alias esset inutile, vel specialis necessitas, aut ratio justitiæ cogat ad verba improprianda; vel aliunde rationabiliter præsumatur mens concedentis.* Layman *lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 6.* Bassæus *in florib. verb. privileg. §. 3. num. 9.* Petrus ab Angelis *disputat. 1. sect. 2. num. 1.* Tamburin. *tom. 1. disp. 16. quest. 5. num. 3. & 11.* Suarez *de legib. lib. 8. cap. 28. numero 12.* Pellizzar. *supr. num. 150.* Bonacina *de Privileg. disputatione 1. questione 3. punct. 7. §. 1. num. 1.*

Privilegium Juri Communi contrarium stricte interpretandum est.

79. Sequitur secundo privilegia, quæ juri communi derogant, stricte esse interpretanda, nisi in casibus infra referendis, ita ut juri minus quam fieri potest, derogetur. Tum, quia derogatio Juris Communis, per se est odiosa, & sic quantum fieri possit minuenda: Tum etiam, quia licet sint favorabilia privilegiato, tamen ut à Jure Communi exorbitant, sunt odiosa: eo quod privilegium contra Jus Commune, continet illius dispensationem, quæ semper est odiosa: Ideoque cum favor communis præferendus sit privato, ubi oportuerit unum restringi, ut aliud minus lædatur, restringendum est privile-

gium. Tamburin. *tom. 1. disputatione 18. quest. 6. num. 72. & disp. 16. quest. 5. num. 6.* Bassæus *§. 2. num. 10.* Layman. *num. 5.* Pellizzar. *num. 144.* Sanchez *lib. 8. de matrim. disp. 1. num. 1. & §. Palaus punct. 10. num. 2.* Miranda *part. 2. quest. 44. art. 3.* Ex quo sequitur, quod si illegitimo concedatur privilegium ad suscipiendos Ordines, intelligendum est de minoribus Ordinibus, nisi jam minoribus esset insignitus: quia tunc ne privilegium esset frustraneum, & inutile, de Majoribus debet intelligi: & nisi dicat Pontifex, dispenso ad omnes Ordines; quia tunc tam de minoribus, quam de Majoribus intelligendum est. Similiter si cum illegitimo, vel alio modo irregulari dispensetur ad beneficia, privilegium, aut dispensatio intelligi debet de simplicibus, non vero de dignitatibus, & curatis; nisi dicat Pontifex: dispenso cum irregulari, in irregularitate, quam habet; quia tunc omne vinculum tollere censetur, proindeque habilem reddere ad omnes Ordines, & ad omnia beneficia, Salas *disp. 17. sect. 8. à num. 49.* Sanchez *disp. citat. à num. 26.* Suarez *lib. 8. de legib. cap. 26. à num. 16.* Bonacina, & Palaus *loco citato.*

80. Quæ diximus numero præcedenti intelligenda etiam sunt, de privilegiis derogantibus statutis, aut cõsuetudinibus particularibus, maxime Religionum, quæ stricte sunt interpretanda; ut quantum minus poterit jus illud lædatur: quia in hac parte jus illud particulare æquivalere Juri Communi, nisi tale jus particulare sit contra Jus Commune, ut su-

pra-

pra dicebamus: quia tunc ample est interpretandum privilegium, eo quod in eo casu, privilegij lata interpretatio est Juri Communi favorabilis, Lezana *verb. privilegium, num. 8.* Suarez *cap. 27. n. 16.* Palaus *punct. 10. num. 4.* Pellizzar. *num. 146.* Tambur. *disp. 16. quaest. 5. nu. 10.* Bonacina *disp. 1. quaest. 3. punct. 7. § 1. num. 8.* & nisi privilegium sit insertum in corpore juris; quia tunc late est interpretandum; licet alias esset contra Jus Commune aut particulare: quia jam illud est Jus Commune, & favorabile, ut *num. 78.* dicebamus. § Sed quamvis privilegium contra jus stricte sit interpretandum; potestas tamen concedendi privilegium, vel dispensationem, absolutionem, &c. late est interpretanda, ut diximus *tractat. 1. de leg. cap. 5. num. 10. & 53.* Quia hæc semper est favorabilis, & nulli juri opponitur, & est utilis ad commune bonum, si moderate, & prudenter, habens illam, ea utatur, Palaus *punct. 1. num. 2.* Suarez *num. 11.* Bonacina *n. 17.* Bassæus *§. 2. num. 12.* Nugnius *de Indulg. quaest. 27. art. 4. diff. 3.* Hinc est, quod privilegia, & facultates Bullæ Cruciatæ late sunt explicanda, cum sint favorabilia, & utilia ad bonum commune, ordinata ad subveniendum necessitati publicæ Ecclesiæ; nec debent dici universaliter privilegia contra jus, & idem sentiendū est, de facultate concessa confessorio, ad absolvendum à reservatis.

Nunquam de bet reddi privilegia contra jus stricte debent interpretari, excipitur. Primo quando privilegium redderetur inutile; tunc enim quantumvis grave, & o-

diolum, non est restringendum, ita ut frustraneum reddatur (dummodo absque injustitia possit executioni mandari; si enim injustitiam contineret, non esset privilegium, sicut lex injusta, non est lex, & sic sub illa tacita conditione semper intelligitur: *salva justitia, & aequitate.*) Ratio est: quia voluntas Principis nunquam debet frustrari, aut reddi inefficax, etiam si privilegium extendi debeat ad aliquod exorbitans & odiosum, & quidem etiam ultra rigorosam verborum proprietatem, Palaus *punct. 2. n. 4.* Bassæus *num. 10.* Lezana *nu. 8.* Suarez *cap. 28. n. 2.* Tambur. *n. 9.* Salas *disp. 17. sect. 8. num. 46. & 52.* Layman. *lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 6.* § Et hinc fit, quod privilegium aut dispensatio, quantumvis odiosa extendi debeat ad ea, quæ sunt illi necessario connexa, & sine quibus non potest habere effectum: nam qui concedit facultatem alicujus rei, censetur etiam concedere omnia requisita ad usum talis facultatis, ut dispensatus ut missam dicat tempore interdicti; est dispensatus ut secum socium afferat; dispensatus ad plura beneficia, similiter est dispensatus in residentia utriusque; dispensatus in minoritate, ut beneficium Parochiale habeat, est in obligatione dispensatus assumendi intra annum sacerdotium; Parochus dispensatus ne intra annum ordinetur, etiam dispensatus censetur, ne ejus beneficium vacare debeat; quia non vacatur nisi ob culpam, quæ nulla est, stante dispensatione. Suarez *lib. 6. c. 11. num. 10.* Bonacina *disp. 1. quaest. 3. punct. 7. §. 1. n. 5.*

gium in
efficax &
frustra-
neum.

Sanchez. lib. 8. de matr. disp. 1. n. 19. 24 & 27. Layman. num. 6. Palaus tract. 3. disput. 4. punct. 9. num. 4. Addunt hi duo ultimi hoc exemplum. Si cum illegitimo, vel alias irregulari dispensetur ad omnes Ordines, hoc ipso censetur dispensatus, ad obtinendum aliquod simplex beneficium; quia sine huiusmodi titulo nequit promoveri in Sacris; nec obstat habere patrimonium, seu pensionem, quia pensio, aut patrimonium per se non sufficiunt ad Ordines Sacros recipiendos, nisi adsit necessitas, vel utilitas Ecclesie.

Alij casus, in quibus privilegium contra jus commune est extendendum.

82. Excipitur secundo, privilegium ex motu proprio, & certa scientia: nam licet sit contra Jus Commune, late est interpretandum, cap. si motu proprio. de prebendis in 6. Et ratio est: quia hæc extensio pertinet ad favorem, & honorem ipsius Principis concedentis: nam quod motu proprio, & certa scientia concedit, ejus particulare beneficium censetur; & sic illius extensio cedit in favorem, & honorem Principis concedentis. Lezana tom. 4. verb. privileg. num. 9. Portel. verb. privilegij extens. 45. Pelliz. tom. 2. tract. 8. cap. 1. num. 144. Palaus punct. 10. num. 7. Salas disput. 20. sect. 10. num. 89. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 1. num. 5. & 6. § Extenditur etiam privilegium contra Jus commune, quando non magis derogatur Juri Communi; ut quando ad contenta in eo fit extensio, ut qui habet ad comedendas carnes in quadragesima, etiam ad ova, & lacticia. Suarez, Layman. Pellizzar. § Similiter quando consuetudo aliter interpretatur, cui standum est? quia sicut consuetu-

do est optima legum interpres; sic privilegiorum: quare si illa interpretata est privilegium, ut extendatur ad talem, vel talem casum; standum est illi, etiamsi sit contra jus commune. Miranda tom. 2. q. 44. art. 4. Bassæus verb. privileg. 6. num. 6. Pellizzar. num. 154. Tambur. num. 72. § Ac tandem extendendum est privilegium, quando licet ex una parte deroget Juri Communi, ex alia censetur necessarium coramuni bono Reipublicæ: quia tunc potest hæc ratio illi præponderare, & privilegium ampliari contra Jus Commune, & sic solent ampliari privilegia militum, Religiosorum, pupillorum, &c. Quia cum hæc privilegia habeant mixtionem odii, & favoris respectu diversorum; necesse est, ut in effectu favoris, vel odii, illud vincat, quod secundum rectam prudentiam, majoris ponderis fuerit: & quia prudenter conjectamur hanc fuisse mentem Principis concedentis: in qua conjectura, tota hæc interpretatio privilegiorum nititur. Suarez lib. 8. de legibus, c. 27. num. 7. Lezana tom. 4. verb. privilegium. n. 9.

83. Sequitur tertio, privilegia, quæ in præjudicium alterius cedunt, strictè esse interpretanda, servata verborum proprietate, etiamsi motu proprio tale privilegium sit expeditum, nisi ex gravitate causæ, aut qualitate materiæ, aliud præsumatur de intentione concedentis; quia non est præsumendum, velle Principem alicui damnum inferre, juriq; alterius derogare, nisi id exprimat. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 7. num. 6. Palaus tract. 3. disput. 4. punct. 10. num. 8. Suarez

rez de Religion cap. 27. num. 9. Lezana verb. privileg. num. 8. Bassæus verb. privileg. 2. num. 13. Layman. lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 6. Tamburin. tom. 1. dispur. 18. quæst. 1. num. 72. & disp. 16. q. 5. num. 6. Salas disput. 17. sect. 8. num. 47. Pellizzar. tract. 8. cap. 1. num. 147. § Et illa quæ inferunt damnum tertio, privando illum jure quæsitto, si damnum sit grave, adeo strictè interpretanda sunt, ut etiam cum improprietate restringi debeant. Nam licet possit Princeps ex justa causa, jus quæsitum auferre ab alio, si tamen non exprimat, non censetur illud velle auferre: quare non comprehendere damnum tertij grave, tamen si in illis generaliter loquatur, censendum est; quin potius præsumitur illud ignorare: ac per consequens nec ipsum velle, quod aliqui intelligunt, etiam si alias privilegium redderetur inutile, eo, quod ob præsumptam subreptionem privilegiati, potius annuendum, quam admitendum sit. Portel. verb. privileg. num. 47. Pelliz. num. 150. Quod alij merito non admittunt, dicentes, nunquam restringendum esse privilegium, ita ut nihil operetur; sed interpretandum esse, ut potius valeat, quam pereat: nam justa Principis voluntas nunquam frustrari, aut inefficax reddi debet, cap. in alijs de privilegijs.

Alia privilegia, ad lites concessum, esse strictè interpretandum, eo quod præbeat occasionem litigandi, & vexandi alios, ac frequenter minuat inferiorum judicum potestatem, ut tenent commu-

niter Doctores. Idemque est de privilegio, quod dicitur *ambitiosum*, quale reputatur, quod acquiritur ad plura beneficia obtinenda: semper enim derogat juri communi, vel alterius tertij, & sic est strictè interpretandum. Idem est de privilegio concessio ad beneficia vacantia conferenda: quod non est intelligendum de beneficijs providendis ab Ordinario, nisi in eo hoc explicetur. Sanchez, & Palaus loc. cit. Ac denique idem dicimus de illis, quæ præbent occasionem peccandi, seu scandalij; quale esset, si alicui Religioso aliquid concederetur, contra Regularem observantiam, vel quietem Religionis; quod restringi debet, quantum fieri potest: non enim præsumendum est Principem, & multo minus Papam, velle alicui concedere gratiam contrariam observantiæ, aut quieti Religionis. Bonacin. disp. 1. q. 3. punct. 7. §. 1. num. 13. Layman. libro primo, tract. 4. cap. 23. num. 6. Lezana tom. 4. verb. privileg. num. 8.

85. Inquires denique, an privilegia Religionum, quæ toti Ordini in communi, vel alicui Provinciæ, Conventui, &c. concessa sunt, quæ per communicationem omnibus conveniunt, sint strictè, vel latè interpretanda? § Respondetur omnia illa esse plenissimè interpretanda, etiam si sint contra Jus Commune, vel contra jus tertij: puta contra jus Parochiale, vel Episcopale; eo quod omnia sunt favorabilia, ut diximus num. 27. & 28. Probatur deinde assertio primo: quia Papa nulli facit injuriam in tali concessione: non sibi; quia

Privilegia Regularium latissimè interpretanda sunt.

concedendo tale privilegium, liberè cedit juri suo, & consequenter sibi non præjudicat, nec odiosum est. Nec Episcopos, aut Parochos lædere dicitur in aliquo eorum jure; quia Papa nullius lædit justitiam, cum utatur jure suo, quod habet supra omne jus, & præsit omnibus, & ab eo omnis dimanet, vel dependeat potestas spiritualis in his, quibus potest illam ampliare, vel restringere; quia dependent ab illo recipiunt, & possident. § Secundo, Quia plures, & diversi Pontifices concesserunt superioribus Regularium, ut omnia ipsorum privilegia interpretentur in favorem ipsorum Religiosorum, & sic lato modo semper, & quod ubi dubitatio in privilegio oritur, ex ambiguitate verborum, vel juristarum interpretatione, in eorum favorem, & beneficium resolvatur, ut supra n. 74. dicebamus. § Tertio: Quia principalis intentio Papæ in his privilegijs, est afficere Religiosos favore, & beneficio; ex quo si per accidens sequatur vulneratio juris, non attenditur: nam principale in unaquaque re, non accessorium spectandum est, l. rogasti, ff. si certum petatur, Rota Romana volum. 1. decis. 714. n. 12.

Idem a- 86. Denique hoc ipsum probatur: quia privilegia quæ videbantur ne ex D. Thom. defump- ta, probatur. Ait enim in 4. distin. 17. quest. 3. art. 3. questiuicul. 5. ad 1. sic: *Præjudicium non fit alicui, nisi subtrahatur quod est in favorem ipsius indultum: jurisdictionis*

autem potestas non est commissa homini in favorem suum; sed in utilitatem plebis, & honorem Dei: & ideo si superioribus Prælati videatur ad salutem plebis, & ad honorem Dei promovendum, quod alijs quæ sunt jurisdictionis committant, in nullo fit præjudicium inferioribus Prælati; nisi illis, qui quarunt quæ sua sunt, non quæ Jesu Christi, & qui gregi præsumunt ovium non ut eas pascant, sed ut ab eis pascantur. Et in opusculo 19. contra impugnantes Religiones, cap. 4. prope finem, sic dicit: Dicendum quod præjudicium dicitur fieri alicui, quando subtrahitur ei aliquid, quod in favorem ejus est indultum, vel quod in utilitatem ejus ordinatur; sed subjectio alicujus subditi ad Rectorem Ecclesie non est ordinata principaliter ad utilitatem præsidium; sed ad utilitatem subditorum: & ideo nullum præjudicium fit Rectori Ecclesie, quando subditus ejus, à sua potestate eximitur, sicut Papa eximit Abbatem à potestate Episcopi, sine ejus præjudicio. Si autem ipsemet operetur in subditis, quæ pertinent ad salutem, vel alijs hoc ipsum committat, non solum non facit præjudicium, sed præstat ei maximum beneficium; quod maximè acceptatur à cunctis Rectoribus, qui non quarunt quæ sua sunt, sed quæ Jesu Christi. Unde super illud Num. 12. Quid emularis pro me? dicit Glossa Gregor. Pia mens Pastoris, quia non propriam gloriam, sed auctoris querit, ab omnibus vult juvari in eo quod facit: fidelis enim prædicator optat si fieri valeat, ut veritatem, quam solus loqui non sufficit, ora cunctorum sonent. Resolutionem duobus numeris probatam tenent Bonac. disp. 1. q. 3. punct. 7 §. 1. n. 5. Palaeus tract. 3. disp. 4. punct. 10. n. 6.